

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ŻABIA WOLA

ŻABIA WOLA, LISTOPAD 2008

Opracowała: Elżbieta Kwiatkowska

Specjalista pracy socjalnej

Gminnego Ośrodka Pomocy

Społecznej w Żabiej Woli

I. WSTĘP

Podstawą prawną strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Żabia Wola jest Ustawa o pomocy społecznej. Zgodnie z tą Ustawą do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Żabia Wola wytycza kierunek działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych, wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy, pokazuje ich niezaspokojone potrzeby, tworzy mechanizmy wzmacniające efektywność dokonywanych zmian.

Najbardziej skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych może się odbywać poprzez profesjonalną pomoc nakierowaną na „INWESTOWANIE” w osobę mającą problemy.

Zastępowanie (wyręczanie) osoby mającej problemy niewiele zmienia, a często jest ubezwłasnowolnieniem tej osoby i naruszaniem jej godności.

W działaniach pomocowych kładzie się nacisk na wzmacnianie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów. Taki kierunek działania nie wyklucza pomocy bezpośredniej (rozwiązywanie problemów przez „pomagacza” za zgodą osoby mającej problem).

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. I to ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej

określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Spoleczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do POZIOMU ZARZĄDZANIA polityką społeczną.

Strategia została opracowana na lata 2009 – 2013.

Strategia jest zgodna z podstawowymi zasadami współżycia społecznego, a w szczególności z:

1. Zasadą pomocniczości – struktury wyższe (władza) nie powinny wyręczać struktur niższych czyli osób i rodzin, grup i społeczności lokalnych w tym, z czym mogą sobie radzić we własnym zakresie. Władza ma pobudzać, wspomagać i wspierać, pozwolić na świadome działanie.
2. Zasadą partycypacji społecznej i współodpowiedzialności – włączenie obywateli w rozwiązywanie lokalnych problemów, zaspakajaniu istniejących potrzeb. Bardzo istotny staje się aspekt samopomocy, którego idea polega na wyzwaniu i wykorzystywaniu wewnętrznych zasobów oraz kompetencji osób, grup oraz społeczności lokalnych. Zadaniem sił zewnętrznych winno być wspieranie i wzmacnianie tego potencjału oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi.

Działania podejmowane w Strategii będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających na scenie publicznej (zasoby ludzkie i instytucjonalne):

1. Nieformalnych - czyli rodzina, sąsiedzi, przyjaciele
2. Instytucji publicznych rządowych i samorządowych
3. Organizacji pozarządowych.

Działania będą prowadzone na trzech poziomach:

- I. Profilaktyki – to działanie priorytetowe
- II. Pomocy doraźnej – świadczenie natychmiastowej pomocy w sytuacjach kryzysowych
- III. Długofalowych programów naprawczych – rozwiązanie lub zminimalizowanie problemów społecznych i lokalnych.

Cele będą nakierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Głównym narzędziem w celu dokonywania pozytywnych zmian będzie praca socjalna rozumiana jako wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest

podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności. Celem podejmowanych działań będzie nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji rodzin, ale także usuwanie przyczyn zaistniałej sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu. Działania z zakresu pracy socjalnej będą polegały na udzielaniu pomocy wszystkim tym, którzy nie posiadają środków do egzystencji godnej człowieka.

SPIS TREŚCI

<i>I. Wstęp</i>	3
<i>1. Wprowadzenie</i>	7
<i>2. Zadania ustawowe Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żabiej Woli</i>	9
<i>3. Podstawy prawne opracowania strategii</i>	11
<i>II. Wizja przyszłości i cel nadrzędny strategii</i>	12
<i>III. Charakterystyka środowiska społecznego</i>	14
<i>IV. Pozycja strategiczna, cele szczegółowe i ich realizacja</i>	27
<i>V. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja</i>	33
<i>VI. Monitoring i ewaluacja</i>	40
<i>VII. Wnioski i uwagi końcowe</i>	41

1. WPROWADZENIE - ZADANIA POLITYKI SPOŁECZNEJ

Przez politykę społeczną rozumiemy racjonalną działalność państwa i innych podmiotów, zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądaných struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, mających na celu najbardziej efektywne i sprawiedliwe zaspokajanie obywateli, ich rodzin oraz całego społeczeństwa, na poziomie możliwym do realizacji w danym okresie.

Przedmiotem zainteresowania polityki społecznej są przede wszystkim potrzeby, ich rodzaje, stan i sposób zaspokajania z punktu jej celu generalnego, jakim jest postęp społeczny, rozumiany jako ciąg pozytywnych zmian społecznych. Polityka społeczna dotyczy wszystkich grup ludności i ma prowadzić do takiego stanu, w którym całe społeczeństwo funkcjonuje sprawnie i efektywnie. Istotnym przedsięwzięciem w ramach realizacji strategii polityki społecznej będzie koordynacja działań instytucji publicznych oraz partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zmierza do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Żabia Wola, do tworzenia mechanizmów ułatwiających zaspokajanie potrzeb oraz kreowania i popierania pożądaných zmian społecznych. Formułując założenia polityki społecznej przyjmujemy, że podstawową zasadą kształtowania rozwoju gminy Żabia Wola jest optymalne wykorzystanie zasobów wewnętrznych oraz szans wynikających z uwarunkowań zewnętrznych – dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i sprawnego funkcjonowania podmiotów funkcjonujących na obszarze gminy. Należy również dążyć do jak najefektywniejszego wykorzystania unijnych środków pomocowych.

Nadrzędnym celem w gminie jest poprawa jakości życia jej mieszkańców, która zależy od osobistych dochodów ludzi, ale również zdeterminowana jest systemem, organizacją i funkcjonowaniem instytucji z zakresu zaspokajania potrzeb zbiorowych, takich jak: zdrowie, edukacja, pomoc społeczna, bezpieczeństwo. Dla sprawnego działania w dziedzinie polityki społecznej konieczna jest współpraca wielu szczebli decyzyjnych, przede wszystkim samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gminnego. Doświadczenia wskazują, że wzajemna współpraca samorządu lokalnego i podmiotów pozarządowych powoduje, że organizacje pozarządowe zostają włączone w proces identyfikowania problemów społecznych oraz poszukiwania sposobów ich rozwiązywania. Jednak budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem a sektorem pozarządowym może zakończyć się powodzeniem tylko wówczas, gdy obie strony dostrzegają korzyści płynące z wzajemnej współpracy.

Polityka społeczna gminy powinna uwzględniać jednocześnie zwalczanie skutków jak również profilaktykę. Biorąc pod uwagę aktualne problemy społeczne, działania samorządu powinny szczególnie być adresowane do młodszego pokolenia (niewydolność młodych w różnych dziedzinach życia rzutuje na sytuację osób zależnych tj. niepełnosprawnych, starszych). Działania polityki społecznej muszą aktywizować środowisko lokalne w zakresie rozwiązywania własnych problemów społecznych. Szczególnym obszarem zainteresowań w zakresie tworzenia strategii gminy powinny być działania zmierzające do ograniczania ubóstwa, przeciwdziałania uzależnieniom, otoczenia troską ludzi starszych. Należy położyć zdecydowanie większy nacisk na zagrożenie niedostosowania społecznego dzieci i młodzieży, a co za tym idzie wspierać wszelkie formy opieki nad rodziną.

Systematyczna praca w tym względzie i ujęcie powyższych zadań w programach działalności samorządu, może być dźwignią poprawy sytuacji i stopniowej likwidacji dolegliwości społecznych.

Problematyka dotycząca rodziny i jej funkcjonowania w społeczeństwie stała się szczególnie ważna w okresie transformacji ustrojowej i przemian społeczno- gospodarczych. Sprawą szczególnie istotną jest wybór określonego modelu polityki społecznej i strategii postępowania wobec rodziny. Do najczęściej występujących negatywnych zjawisk w Polsce, także w Gminie Żabia Wola można zaliczyć:

1. Rozwarstwienie społeczne – dychotomiczny podział na wygrani-przegry, biedni-bogaci, pracujący-bezrobotni itp.
2. Marginalizacja (wykluczenie) – wielu jednostek i dużych grup społecznych
3. Rosnąca pauperyzacja – znaczne (długotrwałe) obniżenie standardu życia rodzin
4. Nierówności społeczne w dostępie do pracy, edukacji, kultury, lecznictwa

Budując strategię rozwiązywania problemów społecznych i określając kierunki polityki społecznej w Gminie Żabia Wola zakładamy, że skuteczna polityka społeczna powinna przejawiać się w:

1. Poprawie położenia materialnego i wyrównania szans życiowych,
2. Prowadzeniu bieżących działań osłonowych,
3. Postrzeganiu zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem,
4. Dorównaniu do standardów unijnych, publicznych, międzynarodowych,
5. Określaniu publicznych funduszy celowych i administrowaniu nimi,
6. Określaniu zadań w zakresie socjalnej funkcji państwa.

W polityce społecznej Unii Europejskiej podstawę stanowią cele odnoszące się do trzech obszarów:

1. Polepszenia warunków życia, pracy i kształcenia,
2. Prawa do zatrudnienia i do wykształcenia,
3. Stworzenia systemu zabezpieczenia społecznego.

Ogólnie akceptowanymi wartościami polityki społecznej są:

1. Bezpieczeństwo socjalne,
2. Wiara w zasoby ludzkie, tzw. tworzenie równych szans rozwoju dla wszystkich ludzi.
3. Pokój społeczny niezbędny dla uzyskania harmonijnej współpracy i współżycia między ludźmi,
4. Życie rodzinne – uznanie rodziny za podstawową instytucję społeczną.

2.ZADANIA USTAWOWE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŻABIEJ WOLI NA RZECZ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracja ze środowiskiem.

Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka. Obok zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, do pomocy społecznej należy również udzielanie w miarę możliwości takiej pomocy, która umożliwi osobie lub rodzinie usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej. Zadaniem pomocy są również działania profilaktyczno-zapobiegawcze, których celem powinno być kształtowanie takich warunków w środowisku lokalnym, które będą zapobiegać marginalizacji osób i rodzin, a zwłaszcza osób niepełnosprawnych, rodzin niepełnych i wielodzietnych, jak również umacniać rodzinę, jako podstawową komórkę społeczną.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Na terenie Gminy Żabia Wola głównym realizatorem i koordynatorem polityki społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabiej Woli.

Do zadań Ośrodka w zakresie pomocy społecznej należy w szczególności:

- Tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej na terenie gminy
- Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej
- Przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą
- Pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin
- Praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie
- Prowadzenie fachowej działalności socjalnej
- Zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym mieszkańców gminy oraz podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje politykę rodzinną przy pomocy następujących instrumentów:

- Środków prawnych
Normy prawne regulują stosunki rodzinne oraz relacje rodziny z państwem i innymi instytucjami. Wyznaczają również zasady i warunki korzystania ze świadczeń rodzinnych, określając w ten sposób krąg uprawnionych do świadczeń pieniężnych, rzeczowych i usług.
- Świadczeń pieniężnych

W postaci różnych zasiłków i zapomóg, które mogą być kierowane do poszczególnych rodzin obligatoryjnie lub uznaniowo.

- Świadczeń w naturze
Obejmują dobra rzeczowe przekazywane rodzinom np. odzież, opał, posiłek dla dzieci w szkole.
- Świadczeń w formie usług
Mają na celu wsparcie rodziny w wypełnianiu jej podstawowych funkcji. Usługi te realizowane są przy pomocy infrastruktury społecznej np. świetlice, system usług opiekuńczych.

Powyższe zadania realizują:

- Kierownik GOPS
- Pracownicy socjalni
- Księgowa
- Komórka organizacyjna do realizacji świadczeń rodzinnych.

3. Podstawy prawne opracowania strategii

Gmina Żabia Wola przystąpiła do opracowania strategii na podstawie:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. Nr 64 poz. 593, z dnia 15 kwietnia 2004 roku z późn.zm).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 roku Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii – Dz.U. z 2005r Nr 179, poz.1485
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym – Dz.U. z 2001 roku Nr 142, poz.1591 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 22 kwietnia 2003 roku o pożytku publicznym i wolontariacie – Dz. U. Nr 96 poz.873

Cele określone w Strategii są spójne z następującymi dokumentami gminnymi:

- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Żabia Wola na lata 2004-2013
- Gminny Program Promocji i Ochrony Zdrowia na lata 2006-2010 „Zdrowa Gmina”
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Żabia Wola do 2015 roku

Poszczególne etapy planowania przeprowadzone zostały zgodnie z zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

Słownik pojęć

WIZJA - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,

MISJA – sens naszego istnienia i działania,

PRIORYTETY – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE) – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości
w podsystemach rozwoju,

II. WIZJA PRZYSZŁOŚCI I CEL NADRZĘDNY STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć za kilka lat jej mieszkańcy. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Gmina Żabia Wola dąży do poprawy jakości życia grupom społecznie zagrożonym marginalizacją, umożliwiając im pełne uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym - przy pełnym zaangażowaniu zasobów instytucji publicznych, własnych środków finansowych oraz ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Wszelkie działania prowadzone są w odpowiedzi na rzeczywiste potrzeby osób, rodzin, grup i społeczności, zaś przy realizacji wykorzystany jest istniejący potencjał ludzki i instytucjonalny. Gmina stawia na profilaktykę (szczególnie kierowaną do młodego pokolenia) oraz budowanie lokalnego partnerstwa na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych. Nadrzędnym celem podejmowanych działań jest doprowadzenie do usamodzielnienia osób, rodzin, grup i społeczności lokalnych oraz ich zaktywizowanie do włączania się w rozwiązywanie istniejących problemów.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żabia Wola **wizję** sformułowano w następujący sposób:

Gmina Żabia Wola jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców, umożliwiającym:

- *wysoki poziom życia,*
- *profesjonalną pomoc społeczną,*
- *nowoczesną edukację,*
- *dobrą opiekę medyczną i socjalną,*
- *integrację społeczności lokalnej.*

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze

obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

Cel nadrzędny strategii:

***Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Żabia Wola, życie wolne od zagrożeń,
zintegrowana społeczność.***

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Żabia Wola.

III.CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

Gmina Żabia Wola położona jest w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie Grodzisk Mazowiecki między wielką aglomeracją warszawską i zagłębem sadowniczym, jakie stanowią okolice Grójca i Skierniewic. Przez ten teren przechodzą drogi krajowe Nr 8, Nr 717 oraz szlak kolejowy Skierniewice – Łuków. Gmina sąsiaduje z gminami: Nadarzyn, Radziejowice, Mszczonów, Tarczyn, Pniewy i Grodzisk Mazowiecki. Gmina Żabia Wola na przestrzeni ostatnich lat przekształca się z gminy o charakterze rolniczym w kierunku modelu bardziej złożonego funkcjonalnie. Polega to na wprowadzeniu w dużym wymiarze funkcji rekreacji i turystyki, mieszkalnictwa niezwiązanego z rolnictwem oraz przemian strukturalnych rolnictwa do dostosowania go do aktualnych potrzeb gospodarczych.

Podstawowe wielkości charakteryzujące gminę to:

- Powierzchnia – 10561 ha
- Liczba ludności – 6507
- Lasy – 23 % powierzchni gminy
- Użytki rolne - 70% ogólnej powierzchni

Procentowy udział terenów o różnym przeznaczeniu w Gminie Żabia Wola (na podstawie danych zebranych przez Urząd Gminy) obrazuje poniższa tabela:

Rodzaj terenów	Udział procentowy
użytki rolne	68,80%
nieużytki	0,70%
lasy (w tym lasy państwowe)	23,30%
niezurbanizowane tereny niezabudowane	1,50%
tereny mieszkaniowe	1,20%
grunty pod działalność	0,50%
inne tereny zabudowane	0,70%
tereny przemysłowe	0%
stawy zarybione	0,80%
drogi	2,40%
tereny kolejowe	0,20%

Do niedawna typowo rolnicza gmina, w coraz większym stopniu pełni rolę rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców Warszawy i sąsiednich miast. Na zwiększenie się funkcji mieszkalnictwa jednorodzinnego mają niewątpliwie wpływ następujące czynniki: dogodny dojazd, dobre skomunikowanie z Warszawą i innymi sąsiednimi miastami (miejsca pracy), brak dużych zakładów przemysłowych, przystępne ceny gruntów oraz związane z tym zwiększające się zainteresowanie wykupem ziemi przez ludność napływową z innych miast.

Liczba mieszkańców gminy na dzień 17.11.2008 r. wynosi 6507 i systematycznie rośnie. Wzrost liczby mieszkańców w głównym stopniu spowodowany jest migracją ludności na jej teren. Zwiększająca się liczba osób zamieszkałych na terenie Gminy powoduje zmianę jej charakteru na rzecz funkcji mieszkaniowych. Tworzy się nowa grupa mieszkańców Gminy, stanowią ją pracujący w okolicznych miastach (głównie w Warszawie) a budujących domy i osiedlających się na terenie Gminy Żabia Wola.

Gmina stanowi duży potencjał rekreacji i możliwości zdrowego, czynnego wypoczynku. Zalicza się ją do „zielonych ekologicznych gmin” naszego kraju. Urozmaicony, malowniczy krajobraz nizinny, rezerwaty oraz szlaki turystyczne świadczą o atrakcyjności turystycznej.

Położenie Gminy Żabia Wola sprzyja zainteresowaniu potencjalnych inwestorów. Niewielka odległość od Warszawy, położenie przy trasie katowickiej, oraz linia kolejowa Skierniewice – Łuków na południu Gminy mają niewątpliwie wpływ na atrakcyjność pod względem inwestycji.

Na terenie Gminy jest ok. 140 ha położonych przy samej trasie „katowickiej”. Są to miejscowości: Sierzeń, Przeszkoda, Żabia Wola, Nowa i Stara Bukówka, Oddział, Słubice. Tereny położone wzdłuż trasy E 8 wg miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy są przeznaczone wyłącznie pod inwestycje.

Modernizacja dróg gminnych oraz ich układ, z dostępnością do drogi krajowej za pośrednictwem bezkolizyjnych węzłów komunikacyjnych, wiaduktu, niewątpliwie zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców Gminy oraz wpływa na sprawniejszą obsługę terenów inwestycyjnych.

W ostatnich latach w Gminie Żabia Wola nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych. W ewidencji Urzędu Gminy zarejestrowanych około 600 firm, w tym 65 czynnych.

Na terenie Gminy Żabia Wola funkcjonują między innymi:

- **Finco Stal Serwis**
- **Finco Stal Profil**
- **Techni Art Sp. z o. o.**
- **Canpol Sp. z o. o.**
- **Topsil**
- **Uni Veg Poland**
- **R&M Plettac Serwis**
- **BSL TRUCK – ul**
- **Stell Polska Sp. z o. o.**
- **Bada Pak Sp. z o.o.**
- **Inco Veritas S.A.**
- **Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych Quiz Sp. z o.o.**
- **Zewita Sp. z o.o.**

Na terenie Gminy Żabia Wola opiekę medyczną sprawuje Gminne Centrum Zdrowia w Żabiej Woli, które świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki medycznej. Obiekt ten dzięki współfinansowaniu ze środków pomocowych Unii Europejskiej został zmodernizowany w 2007 roku.

Na gminnych terenach zamieszkuje ponad 800 osób niepełnosprawnych, co stanowi ok. 14% ogółu mieszkańców. W Gminnym Centrum Zdrowia został uruchomiony Punkt Rehabilitacji Profilaktyczno Leczniczej, w którym udzielane są świadczenia zdrowotne, polegające na działaniach usprawniających, służących zachowaniu i poprawie zdrowia.

Gmina Żabia Wola należy do gmin o niskim stopniu bezrobocia strukturalnego. Stopa rejestrowanego bezrobocia wynosi aktualnie 4,8 % osób i jest niższa niż średnio w województwie i w kraju.

Urząd Gminy w Żabiej Woli w porozumieniu z PUP zatrudnia osoby bezrobotne do robót publicznych oraz absolwentów odbywających staż zawodowy. Na zmniejszające się bezrobocie niewątpliwie mają także wpływ wyjazdy zarobkowe ludności do innych krajów oraz rosnąca liczba ofert pracy składanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

Działania PUP na rzecz ograniczania bezrobocia to nie tylko pośrednictwo i poradnictwo pracy, ale również organizowanie kursów i szkoleń współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wraz ze zmniejszającym się bezrobociem maleje liczba rodzin żyjących w ubóstwie. Nie oznacza to jednak, że w naszej Gminie problem biedy nie istnieje.

Instytucją, która zajmuje się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Praca socjalna to działanie profesjonalne, mające na celu poprawę warunków życia jednostki i społeczeństwa oraz złagodzenie ludzkiego cierpienia i rozwiązywanie problemów społecznych.

Do głównych form udzielania pomocy należą:

- Zasiłki (stałe, okresowe, celowe)
- Dożywianie dzieci w szkołach
- Praca socjalna (poradnictwo, wsparcie socjalne, ochrona przed przemocą domową, pomoc w uzyskiwaniu alimentów).

Alkoholizm jest jednym z poważnych problemów społecznych w Gminie Żabia Wola.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na Gminę obowiązek realizowania jako zadania własnego przedsięwzięć, które mają na celu zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszanie tych, które już występują.

Dokumentem określającym zakres i formę podejmowanych działań jest Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, uchwalany corocznie przez Radę Gminy. Podstawowym zadaniem Programu jest osiągnięcie pozytywnych wyników w dziedzinach związanych z profilaktyką uzależnień i edukacją rodzin obciążonych programem uzależnienia oraz działaniami na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu i narkotyków na terenie gminy. Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii jest ważnym elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żabia Wola.

Na terenie Gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe oraz jedno gimnazjum:

- Szkoła Podstawowa w Józefinie - 335 uczniów
- Szkoła Podstawowa w Ojrzanowie - 108 uczniów
- Szkoła Podstawowa w Skułach - 81 uczniów
- Gimnazjum im. Józefa Chełmońskiego w Józefinie - 273 uczniów.

Usytuowanie szkół „jest dość symetryczne” w topografii gminy.

Liczba zatrudnionych nauczycieli ogółem wynosi 88.

W szkołach na terenie gminy pobiera naukę 797 dzieci. Stan techniczny wszystkich obiektów szkolnych jest dobry. W ostatnich latach zmodernizowano i wyremontowano wszystkie szkoły. Występują jednak braki w zakresie zaplecza rekreacyjno-sportowego, brak basenu, przygotowanych boisk sportowych a sale gimnastyczne są skromnie wyposażone w sprzęt sportowy (szczególnie problem ten dotyczy szkół w Ojrzanowie i Skułach).

W Żabiej Woli w zabytkowym dworku mieści się Dom Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Stowarzyszenie Szansa, Klub Seniora oraz Koło Gospodyń Wiejskich. Jednak większość zajęć prowadzonych w tej placówce jest adresowana do dzieci i młodzieży. Odbywają się kursy języków obcych, nauka gry na instrumentach muzycznych oraz koła zainteresowań np. plastyczne i recytatorskie.

Na terenie Gminy działają trzy świetlice środowiskowe: w Skułach, Żelechowie oraz w Słubicy. Są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, do których uczęszczają głównie dzieci (aktualnie 50) z rodzin dysfunkcyjnych. Placówki są miejscem gdzie dzieci mogą odrobić lekcje, zjeść posiłek, skorzystać z pomocy wykwalifikowanej kadry pedagogicznej. Dla dzieci prowadzone są zajęcia kulturalne, rekreacyjne, sportowe i rozwijające indywidualne zainteresowania.

Struktura mieszkańców Gminy Żabia Wola (wg. płci i wieku) na dzień 17 listopada 2008 roku przedstawia się następująco:

<i>wiek</i>	<i>mężczyzn</i>	<i>kobiet</i>	<i>Ogółem</i>
0-2	124	111	235
3	28	33	61
4-5	84	72	156
6	37	27	64
7	41	46	87
8-12	225	196	421
13-15	167	128	295
16-17	92	95	187
18	53	36	89
19-65	1.016	1.096	2112
19-60	907	1.047	1.954
>65	135	142	277
>60	275	294	569
Ogółem	3240	3267	6507

Problem bezrobocia w porównaniu z 2004 rokiem znacznie zmniejszył się. Aktualnie w Powiatowym Biurze Pracy w Grodzisku Mazowieckim zarejestrowane są 84 osoby. W tym 48 kobiet i 36 mężczyzn. Większość bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne, pozostające bez pracy nawet kilka lat. Z analizy danych wynika, że długotrwale bezrobotni to głównie osoby powyżej 30 roku życia posiadający niskie kwalifikacje zawodowe.

Strukturę bezrobotnych według wykształcenia obrazuje poniższa tabela.

LATA	PODSTAWOWE		ZASADNICZE		ŚREDNIE OGÓLNE		ŚREDNIE ZAWODOWE		WYŻSZE	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
2007	35	18	19	10	7	6	15	11	7	3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabiej Woli udziela różnych form pomocy finansowej i pozafinansowej. Dane obrazujące formy, powody, zakres oraz wysokość środków finansowych (z podziałem na źródła) przeznaczonych na udzielone świadczenia w 2007 roku obrazują poniższe zestawienia.

POWODY PRYZNANIA POMOCY

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI *	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	122	122	411
SIEROCTWO	2	1	1	2
BEZDOMNOŚĆ	3	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	5	5	25
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	5	1	1	5
BEZROBOCIE	6	35	35	132
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	64	64	164
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	38	38	108
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCH. I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	51	51	234
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	38	38	155
RODZINY WIEŁODZIETNE	11	15	15	92
PRZEMOC W RODZINIE	12	0	0	0
ALKOHOLIZM	13	10	10	44

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI *	
0		1	2	3
NARKOMANIA	14	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	15	0	0	0
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	16	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	3	3	7
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

UDZIELONE ŚWIADCZENIA - ZADANIA WŁASNE GMIN

FORMY POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ ¹⁾ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	0	1	2	3	4	5
RAZEM	1	288	X	150 639	149	554
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	2	29	118	20 920	29	93
w tym:	3	X	X	0	X	X
środkami własnymi	3	X	X	0	X	X
dotacja	4	X	X	20 920	X	X
w tym przyznane z powodu (z wiersza 2):	5	20	88	16 292	20	69
bezrobocia	5	20	88	16 292	20	69
długotrwałej choroby	6	5	16	1 950	5	11
niepełnosprawności	7	2	8	1 118	2	5
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego	8	2	6	1 560	2	8
SCHRONIENIE	9	0	0	0	0	0
POSIŁEK	10	171	20 032	103 769	89	415
w tym dla:	11	171	20 032	103 769	89	415
dzieci	11	171	20 032	103 769	89	415
UBRANIE	12	0	0	0	0	0

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ ¹⁾ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	
0	1	2	3	4	5	
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	13	0	0	0	0	
w tym: specjalistyczne	14	0	0	0	0	
ZASIŁEK CELOWY NA POKRYCIE WYDATKÓW NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE OSOBOM NIEMAJĄCYM DOCHODU I MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA ŚWIADCZEŃ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O POWSZECHNYM UBEZPIECZENIU W NFZ	15	0	0	0	0	
w tym dla: osób bezdomnych	16	0	0	0	0	
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	17	0	0	0	0	
ZASIŁKI CELOWE W FORMIE BILETU KREDYTOWANEGO	18	0	0	0	0	
SPRAWIENIE POGRZEBU	19	0	0	0	0	
w tym osobom: bezdolnym	20	0	0	0	0	
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	21	88	X	25 950	88	235
w tym: zasiłki specjalne celowe	22	18	25	4 600	18	25

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZYKANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ ¹⁾ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0	1	2	3	4	5
POMOC NA EKONOMICZNE USAMODZIELNIENIE - OGÓŁEM	23	0	X	0	0
w tym:	24	0	0	0	0
w naturze					
zasiłki	25	0	0	0	0
pożyczka	26	0	0	0	0
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	27	X	X	X	0
INTERWENCJA KRYZYSOWA	28	X	X	X	0
PRACA SOCJALNA	29	X	X	X	80
					273

UDZIELONE ŚWIADCZENIA - ZADANIA ZLECONE GMINOM

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	
0	1	2	3	4	5	
RAZEM	1	46	X	154 889	46	71
ZASIŁKI STAŁE - ogółem	2	46	448	154 889	46	71
w tym przyznany dla osoby: samotnie gospodarującej	3	33	318	128 329	33	33
pozostającej w rodzinie	4	13	130	26 560	13	38
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z KLĘSKĄ ŻYWIOŁOWĄ LUB EKOLOGICZNĄ	5	0	0	0	0	0
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	6	0	0	0	0	0

Typy rodzin objętych pomocą społeczną

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	184	184	609
o liczbie osób	2			
1	2	50	50	50
2	3	22	22	44
3	4	28	28	84
4	5	29	29	116
5	6	27	27	135
6 i więcej	7	28	28	180
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	8	83	83	402
o liczbie dzieci	9			
1	9	11	11	32
2	10	20	20	80
3	11	31	31	155
4	12	15	15	88
5	13	2	2	13

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0		1	2	3
6	14	2	2	15
7 i więcej	15	2	2	19
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)		35	35	108
o liczbie dzieci				
1	17	13	13	25
2	18	14	14	42
3	19	4	4	17
4 i więcej	20	4	4	24
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)		6	6	24
o liczbie osób				
1	22	1	1	1
2	23	1	1	2
3	24	0	0	0
4 i więcej	25	4	4	21

IV. POZYCJA STRATEGICZNA GMINY ŻABIA WOLA

Analiza SWOT

Analiza mocnych i słabych stron stanowi jedną z podstawowych metod strategicznych polegającą na ocenie elementów, które należy wykorzystywać lub też eliminować podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów *społecznych*.

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Mocne strony to wszelkie atuty oraz czynniki, które w sposób pozytywny wyróżniają gminę wśród innych oraz wspomagają rozwój i osłabiają zagrożenia. Elementy te należy szczególnie pielęgnować i wzmacniać. Słabe strony natomiast to wszelkiego rodzaju braki oraz ograniczenia mogące utrudniać lub uniemożliwiać realizację celów strategicznych. Wyartykułowanie tych czynników jest szczególnie istotne, ponieważ można wówczas podejmować działania, mające na celu ich wyeliminowanie lub przynajmniej zminimalizowanie.

Gmina Żabia Wola ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT (SKALA 1-5)

EDUKACJA PUBLICZNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli, - szybka wykrywalność patologii, - możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel – rodzic, - współpraca z rodzicami, - wysokokwalifikowana kadra pedagogiczna 	5	<ul style="list-style-type: none"> - duże rozproszenie terytorialne społeczności uczniowskiej, - brak możliwości logistycznych prowadzenia działalności pozalekcyjnych, - małe zainteresowanie współpracą ze strony poradni psychologiczno – pedagogicznej, - brak wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, - bieda panująca w społeczeństwie, - luki edukacyjne rodziców, - brak dostępu do specjalistów 	4
	4		4
	4		4
	4		4
	4		4
	4		3
	4		3
4	4		
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie programu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, - współpraca ze specjalistami – stworzenie miejsc konsultacyjnych w gminie, - tworzenie kół zainteresowań, - tworzenie ścieżek edukacyjnych w szkołach: przeciwdziałanie patologiom, - działanie świetlic środowiskowych, - wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów, 	5	<ul style="list-style-type: none"> - przyzwolenie społeczne na spożywanie przez nieletnich papierosów i alkoholu, - małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza czas wolny, - bieda społeczeństwa , - narastająca agresja wśród nieletnich, - brak perspektyw rozwoju przez naukę, - przenoszenie młodzieży w nowe środowisko szkolne (przypadku szkół ponadgimnazjalnych), 	5
	4		5
	4		4
	4		3
	3		3
	3		3
	3		3

OCHRONA ZDROWIA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - ośrodek zdrowia i punkt rehabilitacyjny, - miejscowa apteka, - gabinety stomatologiczne, - pielęgniarka szkolna, 	<p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">3</p>	<ul style="list-style-type: none"> - brak punktu konsultacyjnego – psycholog, - ograniczony dostęp do specjalistów (ginekolog, kardiolog, dermatolog), - brak edukacji o zapobieganiu ciąży, - brak środków finansowych na zakup leków, środków opatrunkowych, - brak białych sobót, 	<p style="text-align: center;">5</p> <p style="text-align: center;">5</p> <p style="text-align: center;">4</p> <p style="text-align: center;">5</p> <p style="text-align: center;">5</p>
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - wymuszenie przez Unię Europejską podniesienia jakości usług, - likwidacja barier architektonicznych – środki PFRON 	<p style="text-align: center;">5</p> <p style="text-align: center;">5</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ucieczka lekarzy za granicę, - niestabilne prawo dotyczące ochrony zdrowia, 	<p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">5</p>

POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - dobra znajomość środowiska i potrzeb świadczeniobiorców przez pracowników GOPS, - wykwalifikowana kadra pracowników GOPS, - partnerstwo podmiotów zaangażowanych w realizację programów z zakresu polityki społecznej, - zaangażowanie służb pomocy społecznej 	5	- ograniczone środki finansowe,	2
	3	- ograniczenie funkcjonowania ośrodka – szybkiej interwencji finansowej - przepisy ustawy,	2
	5	- obciążone stanowiska pracy,	1
	4	- dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną,	2
		- złe warunki lokalowe GOPS	2
		- ubóstwo społeczeństwa,	1
		- brak chęci do zmiany swojej trudnej sytuacji rodzinnej wśród świadczeniobiorców GOPS,	1
		- wzrost zatrudnienia na „czarno”	2
		- długotrwałe uzależnienie rodzin od systemu pomocy społecznej	3
		- brak dostatecznych form organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży	3
- kryzys funkcji rodziny (w tym bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, złe wzorce wychowawcze, brak należytej opieki nad ludźmi starszymi, przemoc)		1	
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie funduszy ze środków Unii Europejskiej, - współpraca z organizacjami pozarządowymi - duże zaangażowanie władz samorządowych w działania społeczne - inicjowanie wolontariatu 	5	- powiększenie się dysfunkcji rodzinnych,	2
	4	- zubożenie społeczeństwa,	3
	4	- bierność w rozwiązywaniu własnych problemów przez świadczeniobiorców	2
	4	- postępująca marginalizacja społeczna	4

- wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców gminy	4	- zagrożenie wykluczeniem społecznym młodzieży	3
--	---	--	---

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII			
MOCNE STRONY	OCENA	SŁABE STRONY	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - działalność komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych: kontrole sklepów, rozpatrywanie wniosków i kierowanie na leczenie, sprawozdania z działalności komisji, - działalność świetlic środowiskowych, - zatrudniony terapeuta w punkcie konsultacyjnym 	4	<ul style="list-style-type: none"> - mała skuteczność leczenia odwykowego - brak satysfakcjonującej współpracy z rodzinami, - brak działającego klubu AA, - niska świadomość oraz brak samokrytyki, - długa procedura skierowania osób na leczenie, - zbyt łagodne przepisy, - zły wzór płynący od rodziny, 	1
	3		1
	4		4
SZANSE	OCENA	ZAGROŻENIA	OCENA
<ul style="list-style-type: none"> - fundusze unijne oraz dodatkowe środki - współpraca z PCPR, GOPS, Policją, szkołami - współpraca z organizacjami pozarządowymi 	5	<ul style="list-style-type: none"> - rozpad rodziny, - utrata pracy, - utrata zdrowia, - trudności w nauce i życiu rodziny, - wypadki losowe, 	3
	4		5
	4		3
			4
			3
	5		

V. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

Właściwe, rzetelne rozpoznanie problemów społecznych w danej społeczności stanowi podstawę budowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Materiałem wyjściowym do prac nad strategią były wyniki prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabiej Woli – na przestrzeni kilku lat analiz kwestii społecznych, w tym przede wszystkim problemów i potrzeb zgłaszanych przez klientów ubiegających się o pomoc. Zostały one uzupełnione przez wyniki analiz prowadzonych przez inne jednostki samorządowe i administracji publicznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Mazowieckim a także Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim.

Po przeprowadzeniu diagnozy problemów społecznych Gminy Żabia Wola przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

Cele główne określono dla czterech obszarów:

1. Edukacja publiczna.
2. Ochrona zdrowia.
3. Pomoc społeczna, polityka prorodzinna
4. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

- dla obszaru „Edukacja publiczna”

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

- dla obszaru „Ochrona zdrowia”

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń.

- dla obszaru „Pomoc społeczna, polityka prorodzinna”

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

- dla obszaru „Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych.

Cele szczegółowe i działania realizacyjne sformułowano następująco:

*Cele szczegółowe i ich realizacja***EDUKACJA PUBLICZNA**

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- nowoczesny system oświaty,
- dostępność bogatej oferty edukacyjnej,
- wyrównywanie szans rozwojowych.

PROBLEM

Słabo zmotywowana społeczność do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, brak szkolnictwa dla osób niepełnosprawnych, słaby dostęp do edukacji multimedialnej, słabo rozwinięta pomoc psychologiczna i pedagogiczna, brak oferty dla osób starszych.

DZIAŁANIA

1. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
2. Likwidacja barier architektonicznych .
3. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.
4. Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.
5. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych

OCHRONA ZDROWIA

CEL GŁÓWNY

Zdrowe społeczeństwo, świadome zagrożeń.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- dobra opieka medyczna,
- dostępne specjalistyczne leczenie,
- profesjonalna profilaktyka.

PROBLEM

Słabe wykorzystanie istniejącej bazy, niedostateczna oferta profilaktyczno – korekcyjna, mentalność mieszkańców.

DZIAŁANIA

1. Dalsze współuczestniczenie Gminy w koordynowaniu usługami medycznymi w celu zwiększenia ich dostępności.
2. Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.
3. Edukacja do zdrowego stylu życia.
4. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA

CEL GŁÓWNY

Profesjonalna pomoc społeczna, zmieniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- wzmocnienie i rozwój zintegrowanej pomocy socjalnej,
- wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny
- poprawa funkcjonowania osób starszych w społeczności
- wspieranie rozwoju kwalifikacji osobowych klientów pomocy społecznej,
- rozwój zasobów osobowych i instytucjonalnych Ośrodka Pomocy Społecznej,
- promocja samorealizacji, przedsiębiorczości.

PROBLEM

Silna roszczeniowość klientów, niski poziom wykształcenia, bezradność w rozwiązywaniu własnych problemów, długotrwałe bezrobocie osób powyżej 40 roku życia, modelowanie dysfunkcji społecznych, kryzys funkcji rodziny, przemoc domowa, brak zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

DZIAŁANIA

1. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
3. Przygotowanie i realizacja programu opieki nad dzieckiem i rodziną
4. Przygotowanie i wdrażanie projektu na rzecz ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego młodzieży
5. Wzbogacenie oferty zajęć dla dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych.
6. Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.
7. Współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.
8. Rozwijanie wolontariatu w obszarze pomocy ofiarom przemocy domowej.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- profesjonalna pomoc terapeutyczno – profilaktyczna,
- racjonalna i efektywna profilaktyka w zakresie uzależnień,
- skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- promocja zdrowego stylu życia.

PROBLEM

Brak wyspecjalizowanych struktur (zespołów) do rozwiązywania poszczególnych typów problemów, słaba integracja środowiska lokalnego, brak zorganizowanych grup samopomocowych.

DZIAŁANIA

1. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Opracowanie systemu wsparcia dla ofiar przemocy domowej oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych działających profesjonalnie i kompleksowo w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
4. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi.
5. Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach.
6. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.
7. Opracowanie i realizacja działań ewaluacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych i naprawczych dostosowana do wyników ewaluacji.

Wszystkie cele przyjęte w niniejszej Strategii są ściśle ze sobą powiązane i wymagają jak najszybszego wdrożenia. Odnoszą się one do poprawy życia mieszkańców Gminy i mają za zadanie zapobieganie marginalizacji osób i rodzin oraz reintegrację środowisk wykluczonych. Istota Strategii polega na wyborze długoterminowych celów głównych i szczegółowych oraz wyznaczeniu metod ich osiągnięcia, w tym zasobów niezbędnych do realizacji w określonych warunkach, przy danych ograniczeniach i w ramach przyjętego horyzontu czasowego.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest koncepcją działania zmierzającego do zrównoważonego i długoterminowego rozwoju pomocy społecznej w Gminie Żabia Wola, przedstawioną w formie zwięzłego dokumentu, zawierającego sposoby osiągnięcia zamierzonych celów.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zidentyfikowane cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gminie Żabia Wola wymagają odpowiednich źródeł finansowania. Źródła te można podzielić na pięć grup:

1. Pierwszą grupę stanowią środki finansowe pochodzące z budżetu gminy przeznaczone na finansowanie zadań własnych gminy w zakresie pomocy społecznej
2. Środki pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową.
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych.
4. Europejski Fundusz Społeczny poprzez działania zapisane w Sektorowym Programie Operacyjnym Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.
5. Środki własne podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych.

REALIZATORZY STRATEGII

1. Gmina Żabia Wola
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabiej Woli

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Dom Kultury w Żabiej Woli
5. Ośrodek Zdrowia w Żabiej Woli
6. Szkoły
7. Policja
8. Organizacje pozarządowe.

VI. MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej Strategii zależy będzie od:

- monitoringu i ewaluacji
- budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring strategii jest obserwacją realizacji celów strategicznych i realizacji programów operacyjnych wynikających z następnych faz programowania rozwoju. Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- Obserwację stanu zaawansowania projektów
- Aktualną identyfikację problemów w ich realizacji
- Ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację
- Weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków
- Kontrolę postępu prac związanych z realizacją działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej - w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2013 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Przygotowanie projektu dokumentu i jego przyjęcie przez Radę Gminy kończy pierwszy etap planowania. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wymaga corocznej oceny i ewentualnej aktualizacji.

Podstawą skutecznego wdrożenia strategii jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno gospodarczych zachodzących na terenie gminy. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Obowiązek monitorowania realizacji działania posiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żabiej Woli.

VII. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to wprowadzenie w życie nowoczesnego modelu polityki społecznej gminy dającego podstawę do rozwiązywania problemów zgodnie z lokalnymi potrzebami.

Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych oraz instytucji pomocy społecznej, który ułatwi podejmowanie skutecznych działań dotyczących poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Celem strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę funkcjonowania rodzin, działania na rzecz organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Aby strategia spełniała oczekiwania koniecznym jest pobudzania instytucji lokalnych do aktywności oraz integracja wszystkich środowisk lokalnych.

Gminna Strategia stanowi podstawę tworzenia projektów budżetów Gminy w zakresie pomocy społecznej na kolejne lata.